

STRATEGICKÝ MANAŽMENT

(Referát: Externá diagnostika - analýza makroprostredia)

1. Priame zahraničné investície v krajinách V4
2. Hľadanie dôvodov pre „priateľstvo“ medzi PZI a SR

Štruktúra práce:

1. Základné východiská - makroekonomické ukazovatele krajín V4
2. STEP faktory, vplyvajúce na prílev priamych zahranič. investícií do krajín V4:
3. Cesta, ktorou sa vybrali transformujúce sa ekonomiky z krajín V4
4. Stav PZI v krajinách V4
5. Motívy vstupu PZI na trh
6. Prvky atraktívnosti
7. Prvky „neatraktívnosti“ (negatíva)
8. Použitá literatúra

1. Základné východiská - makroekonomické ukazovatele krajín V4

Hrubý domáci produkt (podľa výdavkov) - bežné ceny	2000	103,9	109,8	110,1	112
	2001	104,7	109,2	105,5	107,3
mld. národ. mena	2002	101,8	105,3	101,9	103,3

Rok	CZ	HU	PL	SK
1995	1 348,70	5 614,00	288,7	516,8
1996	1 572,30	6 893,90	385,4	575,7
1997	1 668,80	8 540,70	472,4	686,1
1998	1 837,10	087,40	553,6	750,8
1999	1 902,30	393,50	615,1	835,7
2000	1 984,80	172,30	713,4	908,8
2001	2 175,20	849,60	750,8	989,3
2002	2 275,60	980,10	772,2	073,60

Index cien investícií
(rovnaké obdobie
predchádzajúceho roka =
100)
index

Rok	CZ	HU	PL	SK
1995	106,2	125,5	122,4	111,7
1996	107	122,6	117	107,5
1997	106,3	117,8	113,7	106,1
1998	104,6	111,1	109,3	104,2
1999	102,5	107,8	105,9	108,4
2000	102	108,6	105,3	106,7
2001	101,4	106,5	.	103,5
2002

Index vývoja
spotrebiteľských cien, 1995
= 100

index

Rok	CZ	HU	PL	SK
1995	100	100	100	100
1996	108,8	123,6	119,9	102,7
1997	118	146,2	137,8	109
1998	130,7	167,1	154,1	116,3
1999	133,4	183,9	165,3	128,6
2000	138,7	201,9	182	144
2001	145,2	220,5	192	154,6
2002	147,8	232,2	195,6	108,8

Zahraničná zadlženosť na
1 obyvateľa

USD

Rok	CZ	HU	PL	SK
1995				
1996	2 011	2 556	1 226	1 473
1997	2 099	2 185	1 265	1 867
1998	2 366	2 327	1 529	2 209
1999	2 221	2 398	1 691	1 952
2000	2 103	2 410	1 798	2 021
2001	2 112	2 412	1 858	2 053
2002	.	2 558	2 121	2 452

Index vývoja
spotrebiteľských cien,
rovnaké obd. predch. roka
= 100

index

Rok	CZ	HU	PL	SK
1995	109,1	128,2	127,8	109,9
1996	108,8	123,6	119,9	105,8
1997	108,5	118,3	114,9	106,1
1998	110,7	114,3	111,8	106,7
1999	102,1	110	107,3	110,6

Bežný účet platobnej
bilancie

mil. USD

Rok	CZ	HU	PL	SK
1995	-1 362	-2 480	5 455	391
1996				

1997				
1998	-1 336	-2 298	-6 8588)	-2 063
1999	-1 462	-2 437	5538)	-980
2000	-2718	-2 899	-9 9528)	-702
2001	-3 273	-1 754	-7 1668)	-1 756
2002	-4 523	-2 656	-6 700	-1 939

Oficiálna
diskontná sadzba
ku koncu
sledovaného
obdobia
%

Rok	CZ	HU	PL	SK
1995	9,5	28	25	9,8
1996	10,5	23	22	8,8
1997	13	20,5	24,5	8,8
1998	7,5	17	18,2	8,8
1999	5	14,5	19	8,8
2000	5	11	21,5	8,8
2001	3,8	9,8	14	8,8
2002	1,8	8,5	7,5	6,5

Priemerné úrokové miery
komerčných bánk z vkladov
(ročná miera)

Rok	CZ	HU	PL	SK
1995	7	26,1	22	12,2
1996	6,8	20,1	20,5	9,1
1997	7,7	17,6	22,8	10,5
1998	8,1	15,4	15,4	13
1999	4,5	12,8	13,1	12,8
2000	3,4	9,9	15	8,5
2001	3	8,4	8	6,2
2002	2,2	7,6	4,6	5,6

Priemerné úrokové miery
komerčných bánk z úverov
(ročná miera)

Rok	CZ	HU	PL	SK
1995	12,8	32,2	25	13,3
1996	12,5	24	22	13,4
1997	13,2	20,8	24,5	18,4
1998	12,9	18,8	18,2	19,4
1999	8,7	15,4	19	16,9
2000	7,2	12,8	21,5	11,8
2001	7	11,2	14	9,3
2002	6,2	9,7	7,5	9,1

Výmenné kurzy (devízy
stred - ročný priemer)
jednotka národ. meny za 1
USD

Rok	CZ	HU	PL	SK
1995				
1996	27,14	153	2,7	30,65
1997	31,71	187	3,28	33,62

1998	32,27	215	3,49	35,24
1999	34,6	237,31	3,97	41,42
2000	38,59	282,27	4,35	46,2
2001	38,04	286,54	4,09	48,35
2002	32,74	239,23	4,0795	45,34

Hrubé hmotné a nehmotné
investície - bežné ceny

mld. národ. mena

Rok	CZ	HU	PL	SK
1995	468,6	1 038,80	28,5	163
1996	598,1	1 337,60	41	242,3
1997	652,7	1 709,90	57,3	281,3
1998	532,2	2 137,90	74,3	285,35
1999	527,1	2 406,70	83,5	251,05
2000	554,7	2 830,40	77,9	265,95
2001	602	3 108,80	64	307,45
2002

Index vývoja HDP - stále
ceny (rovnaké obd. predch.
roka = 100)

index

Rok	CZ	HU	PL	SK
1995	106,4	101,5	107	106,9
1996	104,8	101,3	106	106,6
1997	99	104,6	106,8	106,2
1998	98,8	104,9	104,8	104,1
1999	100,5	104,2	104,1	101,3
2000	103,3	105,2	104	102,2
2001	103,1	103,8	101,1	103,3
2002	102	103,3	101,4	104,4

Miera nezamestnanosti

%

Rok	CZ	HU	PL	SK
1995	4,1	9,5	13,3	13,1
1996	3,9	9,9	12,3	11,3
1997	4,8	8,7	11,2	11,8
1998	6,5	7,8	10,6	12,5
1999	8,7	7	.	16,2
2000	8,8	6,4	16,1	18,6
2001	8,1	5,7	18,2	19,2
2002	7,3	5,8	19,9	18,5

Hrubé nominálne mesačné
mzdy v hospodárstve spolu
v jednotkách národnej
meny

Rok	CZ	HU	PL	SK
1995
1996	9 676	46 837	924	8 154
1997	10 691	57 270	1 128	9 226
1998	11 693	67 764	1 233	10 003
1999	12 666	77 187	1 697	10 728
2000	13 614	87 645	1 894	11 430
2001	14 793	103 558	2 045	12 365
2002	15857	122 453	2 133	13 511

2. STEP faktory, vplývajúce na prírlev priamych zahranič. investícií do krajín V4:

Sociálne faktory:

- pomerne dobrá úroveň vzdelania obyvateľstva, najmä základného i stredného vzdelania, vysoká vzdelanostná úroveň v regionálnych centrách
- nedostatočná kvalifikácia a zručnosti zodpovedajúce novým trhovým podmienkam a nárokom investorov
- medziregionálna mobilita ľudských zdrojov je stále veľmi nízka ako dôsledok životného štýlu, ale tiež nerozvinutého trhu s bytmi
- k určitej migrácii pracovných síl však už dochádza najmä presunom k tým väčším mestám, kde existujú lepšie služby a tiež ponuka pracovných príležitostí
- dostatok voľnej pracovnej sily, najmä mimo hlavných a veľkých miest
- dostatočný počet stredných a vysokých škôl, kapacita školského systému, Dostatočné kapacity školstva vhodné na reštrukturalizáciu
- "smutný" demografický vývoj - starnutie obyvateľstva
- existencia MVO s rôznymi aktivitami
- vysídľovanie vidieka
- brain-drain (odliv mozgov)

Technické faktory (+ ekologické faktory):

- nedostatočne vybudovaná technická infraštruktúra, nevyhovujúci dopravno - technický a stavebný stav časti regionálnej dopravnej infraštruktúry (cesty, mosty, trate)
- potenciál prepravných kapacít autobusovej dopravy a prepracovaný systém dopravnej obslužnosti územia
- hustota cestnej a železničnej siete
- zapojenie telekomunikačnej infraštruktúry do nadnárodných telekomunikačných sietí, rozvoj kvalitných telekomunikačných služieb v konkurenčnom prostredí.
- morálne a technicky opotrebovaný vozidlový park verejnej hromadnej dopravy (cestnej i železničnej)
- útlm železníc a pokles rozsahu prepravy na železnici, presun osobnej a nákladnej dopravy zo železnice na cesty a nízky stupeň využitia kombinovanej dopravy
- využitie vybudovania cestného prepojenia Krakov – Budapešť, vybudovanie Euroregiónu Košice – Miškolc a ďalších euroregiónov
- oneskorenie výstavby a rekonštrukcie cestnej siete a železničných tratí v dôsledku nedostatočných zdrojov financovania rozvoja cestnej a železničnej dopravy
- krajinný a prírodne hodnotné územie, vysoký stupeň biodiverzity
- vysoký potenciál obnoviteľných prírodných zdrojov, pestré geologické zloženie územia, ktorému zodpovedajú aj zásoby rudných a nerudných surovín
- zásoby povrchových a podzemných vodných zdrojov

- nedostatočné environmentálne povedomie občanov a neexistujúca efektívna podpora environmentálnej výchovy
- pomalé zavádzanie separovaného zberu odpadov
- riziko záplav najmä v nívnych oblastiach obmedzujúce rozvoj socio-ekonomických aktivít, nedoriešená a nezabezpečená ochrana územia pred povodňami (v SR, ČR a Maďarsku)
- dobrá bonita pôdy a vhodné klimatické podmienky pre pestovanie kultúrnych plodín, skladovacie priestory v rastlinnej výrobe
- existujúca tradícia v pestovaní špeciálnych plodín (zelenina, ovocie, vinná réva), a v chove hospodárskych zvierat

Ekonomické faktory:

- stabilizácia makroekonomického prostredia
- dokončená reštrukturalizácia a privatizácia bankového sektora
- zníženie daňovej zaťažnosti (v SR)
- zvýšenie ziskovosti podnikovej sféry
- rast podielu EÚ na exporte krajín V4
- vysoká nezamestnanosť
- nedostatočná rozvinutosť kapitálového trhu
- nedokončená reštrukturalizácia podnikového sektora
- rozvoj financovania podnikov prostredníctvom kapitálového trhu
- rozvoj ekonomických aktivít v oblasti ekologického využívania prírodných zdrojov.
- nedostatočná rýchlosť reštrukturalizácie podnikovej sféry
- nie dostatočná reforma systému verejných financií
- nie dostatočný rast konkurencieschopnosti
- výrazný rozdiel v úrovni rozvoja hlavných miest a ostatných krajov

Politické faktory:

- právo približujúce sa európskym štandardom
- prebiehajúce a ukončené reformy súvisiace s uvoľňovaním súkromného sektora priamo (liberalizácia cien, privatizácia) a inštitucionálne reformy (zlepšenie správy fungovania, príjem obch. spoločností, reštrukturalizácia priemyslu, reforma legislatívy)
- nestabilné legislatívne podmienky
- pomalé a nedokončené reformy
- právna neistota
- nízka vynutiteľnosť práva
- nie dostatočná účinnosť v boji s korupciou
- nízke právne vedomie občanov
- nátlakové a lobbystické skupiny

3. Cesta, ktorou sa vybrali transformujúce sa ekonomiky z krajín V4

Slovenská cesta - 94 – 98 pomalý rast HDP, po 98 šoková terapia – stagnácia ekonomiky, za Mečiarovej vlády bol použitý Keynesov model (začali sa budovať diaľnice, infraštruktúra). Dzurinda zvolil cestu liberalizmu (obmedzovanie výdavkov ŠR, liberalizácia cien).

Poľská cesta – 90 – 91 šoková terapia, 93– 97 gradualistický smer, 97– vznikala nová pravicová vláda, ale mala mnoho ľavicových prvkov (bol spomalený proces privatizácie a došlo i k reprivatizácií). Problémom Poľska je PH.

Maďarská cesta – 2 fázy šokovej terapie:

1/ na začiatku 90 rokov smerom do mikroekonomiky (odštartovanie privatizácie, skvalitnenie finančnej disciplíny)

2/ na makroekonomickej úrovni – devalvácia meny M ako jediná krajina realizuje neortodoxný markoekonomický program (vyhli sa recesii, prijateľná úroveň nerovnováhy). Najdynamickejšou zložkou bol rast exportu, ale s vysokou zadlženosťou.

Česká cesta - má cyklický priebeh. Vláda soc. demokratov (Zeman) uplatňovala Keynesov model, ktorý uzdravil českú ekonomiku.

4. Stav PZI v krajinách V4

Priame zahraničné investície (do krajiny, ku koncu sledovaného obdobia) mil. USD					
Rok		CZ	HU	PL	SK
	1998	14 375,00	18 517,00	22 479	2 116,00
	1999	17 552,00	19 623	20 730	2 272
	2000	21 644,00	20 154	27 142	3 738
	2001	27 092	23 398	33 563	4 777
	2002	39 395	30 934	.	7 580

počet obyvateľov	CZ	HU	PL	SK
	10 230 060	10 300 000	39 000 000	5 403 000

PZI na jedného obyvateľa v USD				
Rok	CZ	HU	PL	SK
1998	1405,1726	1797,767	576,38462	391,6343
1999	1715,728	1905,1456	531,53846	420,5071
2000	2115,7256	1956,699	695,94872	691,8379
2001	2648,2738	2271,6505	860,58974	884,1384
2002	3850,9061	3003,301		1402,924

V posledných rokoch dochádza k zrovnoprávneniu Slovenska s okolitými krajinami z hľadiska prílevu zahraničných investícií. Pre SR sú najpriateľnejšie investície, ktoré smerujú do nových odborov podnikania – zabezpečuje sa tým ich budovanie a rozvoj. Na druhej strane sú už menej žiaduce investície do existujúcich odborov – vyvolávajú nerovnováhu na trhu.

Maďarsko bolo za minulého režimu liberálnejšou krajinou z hľadiska zahraničných investícií. U nás boli tvrdšie kritériá. Maďarsko malo najväčší podiel zahraničných investícií z dôvodu existencie priemyselných parkov, podobne aj Česi.

5. Motívy vstupu PZI na trh

- znižovanie neistoty (zahraničných investorov) a stabilizácia rastu ekonomiky
- možnosť získať daňové prázdniny (neplatenie daní, vývoz zisku z krajiny)
- vízia dobrého ešte neobsadeného prostredia pre PZI
- rast dopytu po PZI zo strany SR
- odbúranie bariér vstupu PZI na náš trh

6. Prvky atraktívnosti

- nízke mzdové náklady
- technická znalosť výroby, pracovných postupov
- kvalifikovaná pracovná sila
- výhodné ceny výrobkov
- znalosť domáceho trhu zo strany slovenských firiem

7. Prvky „neatraktívnosti“ (negatíva)

- zlý technický stav a technická vybavenosť
- nedostatočne rozvinutá infraštruktúra
- nedostatky v právnej disciplíne
- nízka kvalita výrobkov
- nedostatočná identifikácia manažmentu so zamestnancami firiem
- nízke know-how v oblasti finančného manažmentu a marketingu
- tlak zo strany EÚ na zníženie výhod pre zahraničných investorov

8. Použitá literatúra

1. DUDINSKÁ, E.: Základy marketingu. Bratislava: Vydavateľstvo Ekonóm, 2000
2. NÁRODNÁ AGENTÚRA PRE ROZVOJ MALÉHO A STREDNÉHO PODNIKANIA: Pripravenosť na vstup Slovenska do Európskej únie. Bratislava: 2002
3. VOLOŠIN, M.: Strategický manažment podniku. Bratislava: Vydavateľstvo Ekonóm, 2003
4. www.euregio.sk/myweb/Bulletin3 - Britské Ministerstvo pre medzinárodný rozvoj "Podpora regionálneho rozvoja - Slovensko" - Bulletin číslo 3, Január 2003
5. www.government.gov.sk - stránka Vlády SR
6. www.nadsme.sk - stránka Národnej agentúry pre rozvoj MSP
7. www.ueos.sk - informačný systém výstavby a regionálneho rozvoja
8. <http://www.euroekonom.sk>